

Številka: 007-44/2023/2
Datum: 10. 11. 2023

Služba Vlade RS za obnovo po poplavah in plazovih
Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana
sandra.martincic@gov.si
bostjan.sefic@gov.si
gp.mf@gov.si
janja.bozic-mrzec@gov.si
gordana.pipan@gov.si

ZADEVA: DODATNA PRIPOMBA NA PREDLOG ZAKONA O OBNOVI, RAZVOJU IN ZAGOTAVLJANJU FINANČNIH SREDSTEV

Spoštovani,

Združenje občin Slovenije vam v nadaljevanju posredujemo dodaten predlog dopolnitve predloga Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev.

Predlagamo **spmembo prvega odstavka 76. člena** predloga zakona, ki določa poseg v lastninsko pravico. Ta naj se glasi: *»(1) Za namene izvedbe obnove iz prejšnjega člena tega zakona ali izvedbe investicij v protipoplavne ukrepe, ki so uvrščene v nabor projektov za črpanje sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost, lahko investitor prevzame posest na zemljiščih, potrebnih za izvedbo ukrepov, z dnem, ko pri notarju ali sodišču položi znesek v višini ocenjene odškodnine za to zemljišče in varščino v višini ene polovice ocenjene odškodnine za morebitno drugo škodo, če pred tem vlada s sklepom ugotovi, da je na teh zemljiščih ugotovljena javna korist za izvedbo obnove ali gradnje vodne infrastrukture, drugih vodnih objektov in naprav ali ureditev v upravljanju ministrstva ter vodotokov. Predlagatelj sklepa za ugotovitev javne koristi je ministrstvo, pristojno za vode. Postopki posega v lastninsko pravico za izvedbo novih investicij po tem členu se vodijo s smiselno razlago določb posegih v lastninsko pravico za namen obnove vodne infrastrukture.«*

Obrazložitev

V namen izvajanja slovenskega Načrta za okrevanje in odpornost na razvojnem področju Zeleni prehod: Čisto in varno okolje (C1 K3) – Krepitev preventive za dvig protipoplavne varnosti je MNVP (prej MOP) z občinami sklenil sporazume o skupni izvedbi protipoplavnih ukrepov. Gre za ključne investicije na področju protipoplavne varnosti, ki so vključene v Načrt za zmanjšanje poplavne ogroženosti /NZPO/ in so v danem trenutku ne samo že umeščene v prostor, ampak je za njih že praktično dokončana projektna dokumentacija. Protipoplavne Investicije, ki so predmet sporazumov, so uvrščene v nabor projektov za črpanje sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost, ključni kriterij pri presoji projektov pa bo izvedljivost projektov do zahtevanega roka 30. 6. 2026.

Občine so, zavedajoč se časovne omejitve in svoje odgovornosti pri skupnem podjemu, pripravo projektov pripeljale praktično do konca, največji izziv pa zagotovo predstavlja pridobitev zemljišč za izvedbo investicij. Pri protipoplavnih ureditvah gre objekte, pretežno umeščene na kmetijska območja z intenzivno obdelavo, sama velikost objektov pa za sabo prinese ogromno število pogodb. Toliko kot je lastnikov, toliko je tudi različnih interesov, pri čemer se praviloma vsaka komunikacija začne z opombo, da je cena neprimerna. Srečujemo se z neurejenimi dedovanji, z nedavnimi smrtmi solastnikov, razseljenimi solastniki izven države, itd. Občine so kot nosilke urejanja javnih zadev na lokalni ravni več kot izkušene s podobnimi situacijami in so v preteklosti uspešno reševale še tako zahtevne situacije, v danem primeru pa največjo oviro predstavljajo izredno zahtevno zastavljeni roki, saj je potrebno gradbena dovoljenja pridobiti najkasneje do 30. 11. 2023.

Predmetne protipoplavne ureditve niso ad hoc projekti, ampak predstavljajo ključne ureditve, ki so se zaradi katastrofalnih poplav v preteklosti zastavljale vrsto let tako na strateški kot tudi izvedbeni ravni. Objekti so se umeščali v prostor s prostorskimi akti, izdelovale so se HH študije, pripravljale so se projektne dokumentacije, ključni poudarek vseh projektov pa je kumulativnost njihovih učinkov, saj vode ne poznajo termina občinskih meja in vsakršna ureditev vpliva na stanje dolvodno, kar se je več kot izkazalo tudi pri letošnjih poplavah. Tako država kot občine se soočamo z zgodovinsko priložnostjo, da s pridobitvijo evropskih sredstev za te preventivne protipoplavne ukrepe ne naredimo samo en korak naprej, ampak dosežemo velik skok proti celoviti poplavni varnosti, za dosego tega cilja pa nam manjka učinkovit mehanizem za uveljavitev javnega interesa na terenu.

V namen izvedbe nujnih interventnih, sanacijskih in preventivnih ukrepov ter postopkov za izvedbo in spremljanje teh ukrepov za odpravo posledic poplav je bil nedavno sprejet Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 /ZIUOPZP/ (Uradni list RS, št. 95/23). Primeroma izpostavimo, da citirani zakon v 108. členu ureja postopek posega v lastninsko pravico za namen obnove energetske GJI. Izpostavljeni člen na zakonski ravni zastavlja učinkovit mehanizem za uveljavljanje javnega interesa z uvedbo predpostopka, kateremu sledi siceršnji postopek za razlastitev ali pridobitev služnosti.

Citiranemu členu je nomotehnično sledil zapis v 76. členu obravnavanega predloga zakona o obnovi, pri čemer pa se ugotavlja, da ne vključuje nujnih (preventivnih) protipoplavnih investicij, uvrščenih v nabor projektov za črpanje sredstev Mehanizma za okrepanje in odpornost. Zakon o obnovi že v 1. členu navaja, da je v vsebini namenjen tudi za izvedbo preventivnih protipoplavnih ukrepov, zato jih je zaradi kumulativnosti učinkov nujno potrebno enakovredno obravnavati kot projekte za obnovo vodne infrastrukture.

Splošno znano dejstvo je, da so razlastitveni postopki v posledici sicer uspešni, ampak izredno dolgotrajni, zato uveljavljanje javnega interesa zaradi tega ne more biti učinkovito. Zastavljeni modus v prevzemom posesti na zemljiščih, deponiranjem delnega zneska za odškodnine ter vzporednim pristopom k »rednim« postopkom razlastitve je ob izkazanem javnem interesu več kot učinkovit mehanizem, h kateremu so se nosilci urejanja javnih zadev žal prisiljeni zateči pri uveljavljanju ključnih javnih interesov.

Ni potrebno posebej poudarjati, da finančne ocene interventnih, sanacijskih in preventivnih ukrepov grede čez vsake vzdržne meje državnih in občinskih proračunov, zato je nujno, da se sprejmejo vsi razpoložljivi ukrepi, ki vodijo h gotovi zagotovitvi nepovratnih sredstev na vseh ravneh. Ključni NOO projekti protipoplavne varnosti so v danem trenutku pripeljani praktično do konca, do cilja zagotovitve več 100 milijonskih sredstev pa nas loči samo še učinkovito uveljavljanje javnega interesa na področju zagotovitve zemljišč. Nahajamo se v izredni situaciji in na prelomni točki, ki v namen javne koristi terja omejitve tudi določenih ustavnih pravic. Lastninsko pravico na nepremičnini se lahko skladno z ustavno določbo v javno korist odvzame ali omeji proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini samo pod pogoji, ki jih določa zakon. Vsled vseh zapisanih argumentov se tako podaja predlog amandmaja, ki tudi za NOO projekte vzpostavlja učinkovit mehanizem za poseg v lastninsko pravico. Z vladnim sprejemom območij javnega interesa in izvedbo nujnih (!) postopkov posega v lastninsko pravico tudi za namen preventivnih ureditev se zasleduje ne samo zgodovinska priložnost, ampak predvsem zgodovinska odgovornost vseh akterjev protipoplavne varnosti v RS, zato menimo, da je takšen ukrep nujen in v dani situaciji edini možen. Ukrep mora biti zaradi kumulativnega vpliva vseh porečij zastavljen celovito za območje celotne države.

S spoštovanjem,

Robert Smrdelj
Predsednik Združenja občin Slovenije

Pripravila:
Mateja Krvina
Strokovna sodelavka